Riigikohus: igasugune politseiametniku vägivald ei ole kuritegu

18. juuni 2020

Riigikohtu kriminaalkolleegium selgitas tänases otsuses, et isegi kui politseiametnik rikub füüsilist jõudu kasutades korrakaitseseadust, ei tähenda see alati kuriteo toimepanemist. Võimuliialduses kui kuriteos saab teda tunnistada süüdi üksnes füüsilise jõu ilmselgel kuritarvitamisel.

Kriminaalasjas tuvastati, et kaks politseiametnikku jälitasid patrullautoga ATV-ga sõitvat kannatanut, kes ei peatunud vaatamata politsei peatumismärguandele. Ka siis, kui kannatanu juhitud ATV oli pärast politsei poolt tagaajamist seisma jäänud ja patrullauto juba peatunud, üritas ATV juht edasi sõita. Seepeale väljus üks politseiametnik patrullautost ning seisis ATV ette. Siis jooksis patrullautost välja süüdistatav, kes tormas ATV juurde ja lõi kannatanut jalaga rindkerre, haaras temast kinni ja tiris ta ATV pealt maha. Kohe pärast seda lõi süüdistatav maas lamavat kannatanut jalaga uuesti rindkerre. Süüdistatavale heideti ette, et kannatanu teist korda jalaga löömisel kasutas ta politseiametnikuna ebaseaduslikult füüsilist jõudu.

Maa- ja ringkonnakohus tunnistasid süüdistatava süüdi võimuliialduses. Kohtute hinnangul ei kujutanud kannatanu pärast ATV pealt mahatõmbamist ohtu, mistõttu oli süüdistatava poolt füüsilise jõu kasutamine lubamatu ja ebaproportsionaalne.

Riigikohtu kriminaalkolleegium nõustus kohtutega, et süüdistatav kasutas füüsilist jõudu korrakaitseseaduse mõistes ülemääraselt. Pärast isiku ATV pealt maha tõmbamist oleks piisanud teda vähem kahjustavast sunnivahendist kui jalaga kehasse löömine (näiteks kinnihoidmine). Ehkki ajaliselt toimus teine jalalöök pea kohe esimese löögi järel, ei olnud süüdistataval siiski põhjust arvata, et maha tõmmatud kannatanu jätkab kohe sellise vastupanu osutamist, mille tõttu on tarvis teda ründe vältimiseks jalaga lüüa.

Samas leidis kolleegium, et konkreetsel juhtumil ei saa süüdistatava jõukasutust käsitada kuriteona ja mõistis ta võimuliialduse süüdistuses õigeks. Kolleegium selgitas varasemale praktikale tuginedes, et ametiisiku saab võimuliialduses tunnistada süüdi üksnes füüsilise jõu ilmselgel kuritarvitamisel. Need on olukorrad, kus isik rikub jõu kasutamisega korrakaitseseadust olulisel määral. Seega ei tähenda politseiametniku poolt korrakaitseseaduse rikkumine alati kuriteo toimepanemist. Vähemoluliste rikkumiste korral saab politseiametniku võtta vastutusele näiteks distsiplinaarkorras.

Ehkki praegusel juhul oli süüdistatava teine jalalöök ülemäärane, ei ületanud see juhtumi tervikpilti hinnates sellist piiri, et saaks rääkida kuriteost. Kolleegium osutas muu hulgas, et süüdistatava jõukasutusele eelnes kannatanu äärmiselt hoolimatu ja vastutustundetu käitumine: ta põgenes ATV-ga patrullauto eest ega peatunud vaatamata märguandele ning kui ta oli seisma jäänud, polnud lõpuni selge, kas ta võib uuesti põgeneda või vastupanu osutada. Süüdistataval tuli kujunenud olukorras otsustada ja tegutseda väga kiiresti. Ta tegi jalalöögid pea kohe üksteise järel ning need olid suunatud veel kestnud korrarikkumise lõpetamisele ja kannatanu erinevate käitumisvõimaluste välistamisele.

OTSUS [1]

Susann Kivi
Riigikohtu pressiesindaja
+372 5333 9846
susann [dot] kivi@riigikohus [dot] ee

Image not found
file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/RK%20100_allkirja%20n%C3%A4idis.jpg

---

Allikas URL: https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-igasugune-politseiametniku-vagivald-ei-ole-kuritegu

Lingid
[1] https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=1-19-31/63